
**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN.**

Tuy

<blockquote>Kalama tri ân bạn vuihtv ghi chép.</blockquote>

[30/11/2021 - 12:13 - vuihtv]

Bài giảng zoom 29/11/2021

Bữa nay bên đây tuyết gần 4 tác. Bữa nay chúng ta chỉ có 1 giờ đồng hồ để nói chuyện với nhau thôi. Có việc dưới phố, phải ngồi xe lửa 2 tiếng đồng hồ.

Trong mùa covid chuyện cũ chưa qua chuyện mới lại tới, chúng ta có omicron.

Chúng tôi có được một đề nghị của Phật tử họ nói lâu nay không có dịp học giáo pháp, mà bây giờ không biết sống nay chết mai, cho nên, muốn tranh thủ nghe chút gì bỏ túi lỡ đi cũng có cái bỏ túi. Họ nói họ muốn nghe cái gì dành cho người dốt á, người không biết gì hết.

Có.

Phật pháp giống như nắng, giống như gió, giống như đại dương có nghĩa là tùy khả năng tiếp nhận của mình mà mình đón nhận được nhiều hay ít thôi chứ còn không có đòi hỏi Phật tử phải tinh thông giáo pháp.

Tôi dẫn đo cân nhắc, cuối cùng tôi chọn ra một chữ để gởi đến quý vị Phật tử trong pháp thoại sáng nay. Cho mấy bà con nào không biết gì hết có thể lặn lưng chữ đó phòng thân, đó là chữ TUY. Một chữ Tuy thôi. Nếu mình không biết Phật pháp gì hết, một chữ tuy thôi cũng coi như có chút gì đó cầm tay.

Tuy là sao?

Ở đây chúng ta có rất nhiều chữ tuy, tôi nhớ nhiều nói nhiều, chứ còn nhiều lắm. Chữ ‘tuy’ có vô số lặn: Tuy xa mà gần, tuy gần mà xa, tuy ít mà nhiều, tuy nhiều mà ít, tuy thấp mà cao, tuy cao mà thấp,.... Sơ sơ mình nói mấy cặp đó thôi. Không biết giáo lý mình nhớ chữ Tuy cũng tu được, còn hơn không biết gì hết.

1/ Tuy ít mà nhiều là sao ?

Theo giáo lý A Tỳ Đàm, là một trong 3 tạng, tạng A Tỳ Đàm dạy cho ta biết thế này : Toàn bộ sự hiện hữu của vô lượng vũ trụ và tất cả chúng sinh, nói ra cho nó gồ ghề là chúng sinh, vạn hữu, vũ trụ cho gồ ghề gồm chứ thật ra tất cả chỉ nằm gọn trong 2 phần : Danh & sắc tức là phần hồn & xác, tinh thần & vật chất. Cả 2 thành phần này tồn tại trong 1 sát-na mà thôi. Hết sát-na này tiếp nối sát-na khác dầu đó là viên kim cương hay là bọt nước, một hạt sương thì nó cũng chỉ tồn tại trong từng sát-na một và các thành tố tạo nên nó lại vô thường và được tiếp nối bằng những thành tố khác tương tự, giống nhưng không phải là một.

Cho nên, chuyện đầu tiên, ‘Tuy ít mà nhiều’ là sao ?

Có nghĩa là, tuy chúng ta tồn tại trong 1 sát-na thôi, 1 đầu có nhiều, sát-na đó rất là nhanh, ngắn lắm. 1 giây đồng hồ có hàng triệu sát-na tâm sanh diệt. nhanh như vậy, cho nên, mỗi giây phút hiện hữu của chúng ta nó ít lắm, có chút xíu thôi.

Nó giống như, tôi nói hoài, giống chiếc xe 18 bánh hay chiếc xe đạp, trọng lượng, kích cỡ khác nhau thiết nhưng nó có điểm giống nhau thế này : Diện tích bánh xe tiếp xúc với đường, phần diện tích đó rất là nhỏ. Ví dụ chiếc xe 18 bánh, tổng diện tích hàng trăm mét vuông, mình đo hết các cạnh, hàng trăm mét vuông, nhưng phần bám trên đường có chút xíu thôi. Các vị ra đường nhìn bánh xe nó lăn trên đường, phần nó dính trên mặt đường có chút xíu. Cái chút xíu đó nó là cái nền để nó đẩy cái xe chạy trên đường, dầu là con đường vạn lý đi nữa, dầu chiếc xe nó nặng bao nhiêu tấn đi nữa thì phần nó dính trên đường có chút xíu thôi.

Chúng ta cũng vậy. Chúng ta mang danh phận nào đó, dầu chúng ta có tiền bạc, có tiếng tăm, có quyền lực, có uy tín, có bao nhiêu thứ ghê gớm nhất trên đời này đi chăng nữa, nhưng phần chúng ta dính với thực tại hiện hữu chỉ là từng hơi thở ra vào đó là nói về phần xác, còn nói về phần hồn chỉ là từng sát-na tâm, chút xíu đó thôi. Tuy ít nhưng mà nhiều.

Nhiều là sao ? Có nghĩa là, toàn bộ vũ trụ tuy nó tồn tại trên từng sát-na như vậy nhưng mỗi sát-na khi được tiếp nối, thừa tiếp, kế thừa liên tục sẽ có thể để lại những ảnh hưởng, tác động rất lớn cho thế giới xung quanh. Tuy ít mà nhiều là như vậy.

Chúng ta biết rằng, theo trong A Tỳ Đàm để trở thành bậc thánh chúng ta chỉ trải qua một tích tắc thôi, trong đó chỉ có vài sát-na tâm thôi : 1 sát-na thánh đạo và sau đó là 2 hoặc 3 sát-na thánh quả, lập tức nó chặn đứng toàn bộ dòng luân hồi vô thủy vô chung từ xưa đến giờ, chỉ có mấy sát-na thôi. Chỉ 1 sát-na thánh đạo và 2 hoặc 3 sát-na thánh quả thì lập tức toàn bộ dòng chảy luân hồi bị chặn đứng ngay.

Chưa hết, còn nữa.

Chỉ cần chúng ta có một khoảnh khắc chán sợ sanh tử, khoảnh khắc không có nhiều lắm đâu, thiết tha tu tạo vun bồi công đức, thời gian tu tập cũng không bao nhiêu hết. Chỉ cần có tâm thôi, có lòng sơ phát Bồ đề tâm, thì khoảnh khắc đó có tác dụng cực lớn là nó chặn đứng dòng chảy luân hồi của chúng ta. Mặc dù nó không chặn đứng liền đâu, nhưng bắt đầu rồi đó.

Trong kinh Tăng Chi đức Phật Ngài mô tả : Tất cả chúng sinh phàm phu trên đời giống thủy thủ với chiếc thuyền thật tốt, đi trên đó, và chiếc thuyền liên tục được sửa chữa duy tu liên tục, và do đó chúng ta tiếp tục có mặt trên biển khổ sanh tử. Riêng người có lòng cầu giải thoát họ đã giống như thủy thủ chán biển, sợ biển rồi. Chưa. Còn nữa. Khi chúng ta chứng Sơ quả - Tu Đà Hườn, Nhị quả, Tam quả trở lên là thuyền chúng ta có dấu hiệu đã mục rồi, và chúng ta không còn tiếp tục duy tu bảo trì nữa. Bờm nát, bánh lái mục, mỏ neo rỉ sét rồi. Lên quả vị La Hán chúng ta giống như chiếc tàu kéo lên cạn, mục nát, chờ nó trở thành đất, trở về với đất thôi.

Cho nên, tuy ít mà nhiều có nghĩa là, chỉ cần có giây phút sơ phát Bồ Đề tâm là khởi điểm bắt đầu để chấm dứt toàn bộ dòng sanh tử. Khoảnh khắc đó không có nhiều, nhưng là điểm bắt đầu cho chấm dứt sanh tử và mọi công đức chúng ta làm từ chuyện nhặt lá, quét rác, chùi cầu, rửa chén, nghe kinh, ngồi thiền, giữ giới, bố thí, lễ Phật, cúng hoa, thắp nến,... tất cả những khoảnh khắc đó tuy nó nhỏ nhưng tác dụng nó rất lớn. Đó là nói về thiện.

Còn bất thiện thì sao ?

Một khoảnh khắc vọng niệm, vọng động, một khoảnh khắc gạn gỡ ác hữu, tà sư, khoảnh khắc đó có thể không nhiều lắm, nhưng những gì mình được rao giảng, tuyên truyền, tích lũy, thu gom trong từng khoảnh khắc đó, nó sẽ để lại di họa cực lớn cho đời sau.

Nhẹ nhàng thôi mở trang web, đọc sơ sơ, nghe 1-2 băng giảng, ghi xuống một hai câu mình vừa ý, cẩn thận sự đồng tình, thỏa hiệp nào đó sẽ là điểm bắt đầu cuốn chúng ta vào cơn lốc sanh tử mà chúng ta không ngờ. Nhớ cái đó. Cái đó quan trọng lắm. Cho nên, tuy ít mà nhiều là như vậy đó.

Tuy ít mà nhiều có nghĩa là như vậy đó. Có nghĩa là, mỗi khoảnh khắc hiện hữu không đáng gì hết, nhưng nó được khởi sự bằng tâm niệm, ý niệm như thế nào thì chính ý niệm, tâm niệm đó dắt chúng ta đi. Giống như trong Pháp cú có câu /iccham naram pari kassati/ , chính ước vọng, hướng tâm của mình dắt mình đi trong 3 cõi. Và cuối cùng, cũng chính ước vọng đó có giúp mình giải thoát sanh tử luân hồi hay không. Chỉ là ước vọng thôi. Cái đó quan trọng lắm. Điểm bắt đầu á. Khởi điểm bắt đầu rất quan trọng.

Cho nên, người tu dầu dốt cách mấy, cũng nhớ chữ tuy đầu tiên : Tuy ít mà nhiều = Hãy cẩn trọng với từng khoảnh khắc thiện ác của mình, từng người bạn mình chơi. Chưa hết, nó còn có nhiều cái

nữa, lút chút, nó không có đáng : Món ăn, ăn bậy là nó bịnh, thuốc men sơ ý là chết chứ không phải không, lái xe trên đường chỉ cần sơ ý chút là chết, sơ ý một chút là cuộc đời mình kết thúc. Tuy nhỏ mà lớn là chỗ đó. Phải cẩn trọng.

Chúng ta có quá nhiều cặp nên không thể nói nhiều được.

2/ Tuy nhiều mà ít, là sao ?

Bỏ ra một đời lẩn lóc cơm gạo áo tiền, một đời cả 70 năm trời có ít đâu. Thay vì người ta dùng từng ngày làm chuyện muôn kiếp, còn mình dùng muôn kiếp làm chuyện một ngày. Muôn kiếp làm chuyện một ngày là sao ? Có nghĩa là cứ cơm gạo áo tiền, cơm gạo áo tiền, là chuyện của một ngày. Vì một ngày mình ăn, mặc, ở, thêm đi lại hoặc thông tin, truyền thông, chỉ vậy thôi, chỉ vì mấy nhu cầu vật vãnh này nè, mà chúng ta đem nướng cả cuộc đời của mình. Cho nên, cả cuộc đời của mình tuy nhiều mà ít. Mấy chục năm trời ý nghĩa chẳng là gì hết.

Bây giờ các vị sống dùm tôi 80 năm. Các trên giường bệnh, hấp hối, rút cuốn sổ ra cho tôi, trong mấy chục năm mình làm gì ? Nhỏ thì bố mẹ, lớn lên thì vợ chồng, có cái nhà, có chút tiền trong nhà băng, lớn lên về hưu, vào trong nhà già, chết. Có nhiều đó thôi. Trong mấy chục năm sống để đi làm, đi làm để sống, mấy chục năm cũng nhiều đó chứ, giá trị nó rất ít . Cẩn thận. Tuy nhiều mà ít là vậy.

Cả đời mình lo toan, quan hoài, sắp đặt bao nhiêu mộng ước mình tưởng nó ghê gớm, nhưng gom gọn nó chẳng là gì hết, nó chỉ quần quanh trong cơm gạo áo tiền, chỉ quần quanh trong cái đức Phật gọi là cảm xúc, chỉ vì trốn khổ tìm vui, chỉ vì một chút tiện nghi, mà chúng ta đem nướng mấy chục năm.

Mà trong kinh nói, mấy chục năm chúng sinh có giá trị không giống nhau. Mấy chục năm của con heo, con chó, con ruồi con muỗi nó khác mấy chục năm của con người nó khác. Cơ hội làm người rất là hiếm. Và chúng ta cũng biết, một ngày của một vị giáo sư đại học giá trị, ý nghĩa khác một ngày của người mù chữ. Một ngày của người biết làm ăn, biết đầu tư khác một ngày của người bán vé số. Mình có được một ngày của tâm thân nhân loại nó quý lắm, nhưng mà mình không biết dùng nó đem tiêu pha, hoang phí mấy chục năm đó cho một ý nghĩa, một lợi ích, cho một tinh thần rất thấp, không đáng kể. Cho nên, hãy cẩn thận, nhiều khi ‘Tuy nhiều mà ít’ là vậy đó.

3/ Tuy xa mà gần, là sao ?

Có nghĩa là, trong đầu của mình một ngày mình nghĩ bao nhiêu chuyện, tin tức thế giới, châu Phi, covid, Bắc Hàn, tình hình chính trị bầu cử ở Mỹ, ở Trung Quốc, ... biết đạo thì mình nghĩ cõi trời, địa ngục, ... nghĩ lung tung hết. Tuy xa nhưng mà gần có nghĩa là sao ?

Chúng ta không thể nhảy ra khỏi cái bóng của mình. Nhớ cái đó.

Có nghĩa là cái đầu chúng ta có đi bao xa đi nữa, cuối cùng chúng ta phải quay về với đời sống ngay trước mắt của mình từng phút trôi qua. Giờ chúng ta có muốn thành Phật, Phạm thiên, Đế Thích, Ác Ma thiên tử, hay là chúng ta có muốn thành Giáo hoàng, tổng thống, thủ tướng, trở thành nhân vật lớn của thế giới, của vũ trụ, chúng ta có muốn trở thành người chồng, người cha, người mẹ, người vợ thành công, hạnh phúc, ... Muốn cái gì thì muốn nhưng chuyện trước mắt chúng ta phải giải quyết từng giây phút hiện tiền. Chúng ta phải có thái độ sống trí tuệ, thiện lương với từng trần cảnh xảy ra, diễn ra trước mắt mình. Tôi nói lại lần nữa.

Toàn bộ cuộc sống, đời tu của mình chỉ đơn giản là cách mình làm việc với 6 trần xảy ra ngay trước mặt mình thôi. Dầu đầu mình toan tính chuyện gì ghê gớm, xa vời trên trời, dưới biển gì đi nữa, nhưng cuối cùng rồi chúng ta cũng quay về với cái gì trước mắt mình thôi, dầu thiện hay bất thiện.

Tuy xa mà gần là như vậy.

Tôi nhắc lại.

Dầu có bao nhiêu mộng ước, bao nhiêu giấc mơ đời thì cuối cùng chúng ta cũng phải ngó lại chuyện trước mắt : Sức khỏe mình ra sao ? Chuyện ăn uống của mình mỗi ngày ra sao ? Ai là người mình thường xuyên gặp gỡ ? Sách báo nào mình thường xuyên đọc ? Sách báo, thực phẩm, thầy bạn, môi trường sống, tất cả những cái đó, nếu nó nằm ngoài tầm kiểm soát của mình là coi như thua, coi như tiêu.

Cho nên, tuy xa mà gần có nghĩa là dầu cái đầu mình có bốn ba vạn dặm nhưng cuối cùng, ý nghĩa thực sự của đời sống phải được giải quyết ngay tại đây & bây giờ. Tương lai của mình dầu có là

muôn triệu tỷ kiếp đi nữa thì cũng vẫn phải được bắt đầu từ giây phút hiện tại. Cho nên, tuy xa mà gần là chỗ đó.

4/ Tuy gần mà xa là sao ?

Cứ lật ngược lại mà hiểu.

Tuy chúng ta chỉ là người Phật tử với công việc thường nhật ngộ không gì hết, ngộ cũng thường thường thôi, cũng Bát Quan trai, 5 giới, cũng bố thí, cúng dường, cũng sống phải đạo phải phép với cha mẹ, vợ chồng con cái, bạn bè, chòm xóm, láng giềng, bà con thân hữu, quần quanh đó. Tuy nhiên, chính nếp sống này nó sẽ đẩy mình về bao nhiêu cảnh giới, muôn trùng vạn dặm trong tương lai. Nhớ cái đó. Tuy gần mà xa là như vậy.

Tuy mình luôn sống với cái gì trước mắt, đúng. Nhưng kiểu sống đó nó sẽ đưa mình đi về đâu ? Nó có dẫn đến cứu cánh giải thoát, hay đẩy mình vào dòng chảy luân hồi bất tuyệt, không có ngày chấm dứt, cái đó là do từng giây phút trước mắt mình, nên tuy gần mà xa là vậy đó.

5/ Tuy thấp mà cao – tuy cao mà thấp, là sao ?

Tuy thấp mà cao có nghĩa là, mình sống thực tế với cái gì chung quanh mình thôi. Nhưng đối với người Phật tử, thấy con kiến, con ruồi không giết, thấy chuyện đó cũng không có gì ghê gớm, từng giây phút ngồi tĩnh tâm, với cái gì ? Tĩnh tâm với hơi thở ra vào, quán niệm 32 thể trước, quán niệm cái chết, tu tập từ tâm, ngồi ngược nhìn bàn Phật trước mặt mình, mấy cái đó mình thấy không có gì ghê gớm. Nhất là chuyện các vị ngồi thiền các vị thấy mình tu với hơi thở mình thôi. Tuy thấp, thấy nó không có gì ghê gớm nhưng cao có nghĩa là từ những cái bắt đầu đó, cảnh giới nào chúng ta cũng với tới, cảnh giới nào chúng ta cũng chạm tới hết. Tuy thấp mà cao là như vậy đó.

Chứ còn đừng có nghĩ chuyện học hỏi giáo lý cao siêu mà trong khi ngay đời sống hiện tại trước mắt mà mình chồng không là chồng, cha không là cha, mẹ không là mẹ, một người vợ không ra vợ, trò không ra trò, thầy không ra thầy, đạo không ra đạo, đời không ra đời, bạn không xứng là bạn, con người không đáng mang thân người thì cái đó không được. Phải hoàn tất những gì cần thiết ngay trước mắt mình. Thấy nó có vẻ thường, thấy nó thấp nhưng nó là dần phóng, là bệ phóng để chúng ta có thể vươn tới bất cứ cảnh giới cao xa nào. Ngay trong đời này hoặc đời sau.

Tại sao có cảnh giới đời này là sao ?

Cảnh giới có 2 : Cảnh giới không gian (nơi chốn mà mình sẽ về) & Cảnh giới tâm lý (Cảnh giới tư duy của mình. Mình có thể vươn tới cảnh giới nào trong giáo pháp này cũng là cảnh giới mà mình vươn tới, cảnh giới của tâm tưởng cũng là một thứ cảnh giới). Cho nên, tuy thấp mà cao là như vậy.

Tuy cao mà thấp, thì cứ lật ngược lại mà hiểu. Có nhiều khi mình toan tính chuyện trên trời, dưới biển nhưng cuối cùng thì mình cũng chỉ quần quanh trong đời sống của vật dục. Mình có muốn trở thành Đế Thích, giáo hoàng, thành vị danh tăng ghê gớm nào đó, nhưng chỉ quần quanh trong thế giới 5 trần thôi chứ không xa.

Chính đức Phật xác nhận, 5 Uẩn phải được quán chiếu qua 11 khía cạnh, tức là tất cả các uẩn : (1) Quá khứ (2) Hiện tại (3) Xa (4) Gần (5) Tho (6) Té (7) Thắng (8) Liệt,... thì tất cả đều vô ngã, vô thường hết. Trên nền tảng này, sống ở trong tâm niệm đó, cảnh giới nào cũng tới. Nếu mình nghĩ chuyện xa vời mà Khoảnh khắc thực tại hiện tiền mà mình bỏ qua, không sống với chánh niệm, không sống với từ tâm, không sống với trí tuệ, không sống với bao dung, tha thứ, độ lượng thì coi như cũng chỉ quần quanh thôi. Nhớ cái đó, cái đó rất là quan trọng.

Cái đó là tuy gần mà xa, tuy xa mà gần. Tuy ít mà nhiều, tuy nhiều mà ít. Giờ tôi giảng cái nữa. Cập tiếp theo.

6/ Tuy riêng mà chung, tuy chung mà riêng là sao ?

Tuy chung mà riêng là sao ? Có nghĩa là, đầu bây giờ chúng ta có bao nhiêu mối quan hệ quen biết, thầy bạn, chúng ta có khả năng liên lạc với bao nhiêu người trên internet đi nữa, nhưng mà, cuối cùng, tuy chung mà riêng = cuối cùng chúng ta trở về góc riêng của mình, buồn vui cũng của mình không ai biết. Việc nhẹ nhàng nhất: Chóng mặt, nhức đầu, nhức răng của mình không ai chia sẻ với mình được hết. Và cuối cùng trên giường chết “triệu người quen có mấy người thân, lúc lia đời có mấy người đưa?”. Mình quen biết bao nhiêu người. Như giáo hoàng có trên 1 tỷ giáo dân thờ lạy giáo hoàng trên đầu, nhưng tới lúc giáo hoàng hấp hối thì giáo hoàng cũng xuôi tay ra đi một mình thôi.

Đức Phật cũng vậy, dầu đệ tử Ngài trải khắp vô lượng vũ trụ, nhưng dưới gốc Sala của Kusinara thì Ngài cũng ra đi một mình chứ làm gì có ai. Kể cả ngài Anan đi chung với Phật mấy chục năm, thì giờ đó cũng ở lại, đức Phật đi một mình thôi. Bà Yadu cũng đi bên cạnh Bồ Tát trong suốt 4 A Tăng Kỳ, tưởng sao giờ cuối bà cũng đi đường bà, Ngài cũng đi đường Ngài. Cho nên, tuy chung mà riêng là chỗ đó.

Chúng ta có bao nhiêu mối quan hệ với bao nhiêu chúng sinh trong trời đất, cuối cùng rồi mình cũng trở về với gốc riêng của mình, dầu chúng ta có là vị Chánh Đẳng Chánh Giác, Vô Thượng Điều Ngự hay là một con ruồi, con muỗi, cũng phải trở về với gốc riêng của mình mà thôi. Tuy chung mà riêng.

Đúng ra mấy cái này mà tán nó rộng dữ lắm, mà tôi làm gọn gọn thôi cho mấy người sơ cơ.

Tuy riêng mà chung là sao ? Cái này rất quan trọng, quan trọng lắm nha.

Tuy mỗi người có một mảnh đời riêng, tuy nhiên, cái riêng đó có một tác động cực lớn ra ngoài thế giới xung quanh. Bắt buộc các vị phải đồng ý với tôi chuyện đó.

Dầu chúng ta có bao nhiêu mối quan hệ, cuối cùng chúng ta cũng phải trở về với mình. Là một chuyện.

Lật ngược lại, dầu chúng ta trở về với mình, nhưng mỗi cái riêng chúng ta nó đều có ảnh hưởng rất lớn và bắt buộc phải có, đối với thế giới chung quanh. Dầu các vị là con ruồi sống trong góc tối một thân một mình, các vị nghĩ không ảnh hưởng tới ai, sai, sai.

Chuyện trước mắt con ruồi có thể làm lây lan mầm bệnh hay không ? – Có. Con ruồi có khả năng đẻ trứng hay không ? – Có. Chỉ vậy là mình đã thấy con ruồi tuy riêng mà chung rồi đó. Chưa hết. Nếu nó tiếp tục làm ruồi = tiếp tục sanh tử = khả năng sau này nó trở thành Hitler, Polpot, Mao Trạch Đông, ... cực lớn.

Bởi vì hễ còn luân hồi thì khả năng mình trở thành nhân vật đại gian đại ác, gây họa cho thiên hạ, khả năng đó cực lớn. Để tôi kể các vị nghe chuyện xiu xiu thôi.

Trong 47 vị đại đệ tử cao đồ của đức Phật có một vị là Pilindavaccha. Vị này có ưu điểm và khuyết điểm. Có khuyết điểm trước đi.

Khuyết điểm : vị này đắc A La Hán nhưng ngôn từ khó nghe lắm. Trong kinh nói chỉ có các bậc đại thánh, thượng thừa : Hai vị thượng thủ, Độc Giác, Chánh Đẳng Giác, Chánh Đẳng Giác thì tuyệt đối rồi, nhưng các vị thượng thủ như ngài Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên, Độc Giác họ tu lâu thói quen xấu họ bỏ được nhiều lắm. Riêng mấy vị tu ít hơn chút, tu chừng 100.000 đại kiếp hoặc vài chục ngàn đại kiếp, khi đủ duyên Ba La Mật chứng thánh, phiền não thì không còn nhưng thói quen sinh hoạt nhiều khi còn còn.

Thí dụ ngài Pilindavaccha này tôi nói. Ngài trước khi chứng thánh ngài nói chuyện ngài hay nói theo từ của mình là nói trên đầu người ta : « ông sư đen đen đầu rồi, ông xấu hoắc hời này đầu rồi, ông kia, xích ra bên,... » Mà trong khi cái lòng ngài là đại bi, mà ngài nói chuyện vậy đó. Chư tăng phiền lắm, nói chuyện kêu réo xung hô kỳ lắm. Trong kinh còn nói rõ chữ vasala = thẳng mặt hạng đó đầu rồi. Dễ sợ như vậy đó.

Chư tăng phiền quá phiền đi, chư tăng nói sao nói chuyện gì kỳ quá vậy. Thì khi gặp đức Phật, đức Phật nói là : Con trai Như Lai không hề có tí tí ác tâm nào hết, đó là thói quen nhiều kiếp của vị này. Vì nhiều kiếp sanh ra trong dòng dõi thượng lưu ăn trên ngòi tróc, cho nên nói chuyện chỉ biết nói trên đầu trên cổ người ta không à. Mà trong khi trong cao đồ đức Phật biết bao vị ăn trên ngòi tróc người ta, nhưng tánh khiêm cung, hòa nhã. Vị này nhiều kiếp có thói quen kỳ vậy đó. Giờ chứng thánh nhưng có thói quen vậy.

Ưu điểm : Nhân loại tiếp xúc với ngài phiền lắm, nhưng chư thiên một số lượng lớn chư thiên mê ngài lắm, thương ngài lắm, quý ngài lắm. Ngài Xá Lợi Phất là đệ nhất trí tuệ, ngài Mục Kiền Liên là đệ nhất thần thông, ngài Ca Diếp là đệ nhất đầu đà, ngài Upali là đệ nhất trì luật, nhưng mà riêng vị này là đệ nhất về đối tượng ái kính của chư thiên. Có nghĩa trong chư tăng vị được chư thiên thương mến nhiều nhất chính là vị này. Nói về số lượng. Vị này được số lượng chư thiên thương rất là đông.

Vì sao vậy ? Tôi đang giảng vì sao riêng mà chung là chỗ đó.

Cách đây không lâu, trong một vài tiền kiếp, vị này là một chuyển luân vương, một minh quân thánh chúa, đã cai trị toàn hành tinh này và đương nhiên là hướng dẫn mọi người tu tập thiện pháp. Với sự khích lệ khen thưởng của vị này và rất nhiều và rất nhiều nhân loại tu tạo công đức, được sanh thiên. Khi họ về trời, tuổi thọ trên đó lâu lắm. Khi ngài trở xuống mang thân nhân loại so thời gian mấy người kia về trời thì chẳng là gì hết. Cho nên, họ vẫn tiếp tục sống trên đó, họ để ý coi ông chuyển luân vương ngày xưa thúc đẩy mình về trời ở đâu. Thế là họ thấy bây giờ ông là vị tỷ-kheo tu trong Phật pháp. Họ thương lắm, họ mang ơn : Không có ông này là mình lọt xuống 18 tầng rồi. Vì vậy họ rất là thương.

Cho nên, cái tuy riêng mà chung, tuy chung mà riêng, đề tài này rất quan trọng, rất sâu, nếu mình xé ra. Đừng cho mình là người bé mọn không ảnh hưởng vũ trụ. Sai sai sai.

Trên mặt phẳng vũ trụ, con ruồi và Hitler ngang nhau. Vì mỗi cá nhân đều là đơn vị pháp giới giống nhau hết. Cái nào cũng 5 uẩn hết.

Nhưng do bản tánh hung ác + công đức kiếp nào đó. 2 cái. Do công đức = giờ sanh ra có quyền lực, nhưng do bản tánh hung ác = giờ sanh ra làm bạo chúa. Rõ ràng lắm. Trong kinh nói rất rõ ràng.

Mình tập tạ thì mình có cơ bắp. Nhưng do chế độ ăn uống, mình bị sỏi thận. Hai cái đó khác nhau, đừng nói tại sao tu tập tạ mà bị sỏi thận. Không có, 2 cái đó khác nhau. Anh tập tạ là anh có cơ bắp, anh có thể hình, đúng. Nhưng mà chế độ ăn uống của anh hoặc cấu trúc sinh học cơ thể anh sao đó mà cuối cùng nó đọng vôi trong người anh nó làm sỏi thận, sạn mật. Đó là chuyện khác.

Đây cũng vậy. Do công đức mà sanh ra làm người có quyền lực, nói ra người ta nghe. Các vị biết xuất thân Polpot, Hitler, Mao Trạch Đông rất bình thường. Nhưng mà, nhờ phước xưa, đến lúc nào đó, tự nhiên họ có tiếng nói, các vị tướng tưng đi, trong bất cứ đảng phái chính trị nào chuyện thanh trừng là đương nhiên, tất nhiên, dĩ nhiên, cố nhiên. Ấy vậy mà, mấy ông này sống thiên thu bất biến, không chết, không ai giết mấy ông này hết. Mao Trạch Đông cũng sống thọ, Polpot cũng thọ, chỉ Hitler là đoán mệnh thôi. Fidel Castro thọ cực kỳ. Mấy tên gian ác sống lâu lắm. Nhờ phước của nó. Gian ác mà yếu không đáng nói. Mà gian ác, mấy tên ảnh hưởng quân chúng, tại sao người ta không giết được nó? Nhiều người muốn giết lắm chứ. Có biết bao tướng lãnh ám sát Hitler mà không là không. Và Mao Trạch Đông không phải là trường hợp ngoại lệ. Tại sao ông ra tay thanh trừng nội bộ sát sạt là sao? Là bởi vì ông biết nhiều tay thà giết lắm, chứ để là thể nào cũng lật đổ như Bành Đức Hoài, Lưu Thứ Kỳ,... mấy ông đó mà lơ mơ không yên với ông đâu. Cho nên, ông ác lắm.

Và mình thấy: Tuy riêng mà chung là chỉ cần gặp một vị hiền thánh nào đó cúng dường trái chuối, muống com thôi là công đức không thể tư nghi được. Có nhiều người chỉ có phước mà không có đức. Có nghĩa là không có hàm dưỡng đạo đức đó. Cái đó là cái đáng sợ nhất. Có phước mà không có đạo đức. Nó không quan tâm trau dồi tâm tư, giá trị tinh thần. Mà do lúc nào đó do tình cờ, ngẫu nhiên, may mắn nó cúng dường cho hiền thánh một cái gì đó, nó cúi lạy chư Phật được một cái, cúng dường muống com là một với nó. Sau này nó ra, nó ngồi trên đầu thiên hạ, quyền lực vô biên mà trong khi chưa kịp hàm dưỡng nội tâm, kẹt lắm.

Ngược lại. Nếu một cá nhân có tác động tích cực với quần chúng thì lúc bấy giờ tuy nó là một cá nhân nhưng người này trở thành suối nguồn an lạc cho nhiều người. Cho nên, hãy nhớ tâm niệm thế này:

“Tôi bé mọn, không đáng kể, thậm chí tôi chỉ là hạt bụi.” Hãy nghĩ như vậy để khiêm tốn, để buông bỏ. Nhưng phải nghĩ cái tiếp theo. Tuy tôi bé mọn, tuy tôi chỉ là hạt bụi nhưng những tư duy, hành động, ngôn từ của tôi hoàn toàn có thể để lại di họa cực lớn cho thiên hạ.

Mình thấy mình bé mọn để khiêm tốn nhưng mình phải ý thức khả năng gieo họa hay gieo phúc của mình để chi? Để mình sống có trách nhiệm hơn. Khiêm tốn nhưng có trách nhiệm đó chính là một người Phật tử. Biết mình là hạt bụi nhưng ý thức rõ ràng những tư duy, câu nói, hành động lớn bé, ngay cả cái hầy ngứa lờm liếc của mình, những cười mĩa, một câu nói nhẹ nhẹ 1-2 chữ của mình coi chừng để lại di họa cực lớn cho người khác. Ghê lắm quý vị.

Trong kinh nói, có một cô tiểu thư, trong lúc cô nóng giận, chuyện dài lắm, tôi chỉ kể vắn tắt, trong lúc cô đi lễ tháp xá lợi, cô nghe tiếng khạc đờm, khạc nhổ, cô ngược nhìn đám người đi trước, nguyên rừng người đông lắm mà tại sao cô không chú ý ai mà cô chú ý vị tỷ-kheo-ni. Tại cô thấy

mấy người kia ăn mặc bảnh bao, thấy chuyện bậy phải nghi bà tỳ-kheo-ni này rồi, nghe tiếng khạc bả buộc miệng “Con điếm này lên tới đây còn mất vệ sinh”. Bà không hề biết vị tỳ-kheo-ni đó là một vị A La Hán, cho nên, chỉ vì cây chửi, “Con điếm này lên tới đây còn khạc nhổ”, chỉ một câu đó thôi, mà coi như, suốt 500 kiếp sống sau đó sanh ra làm gái, có lúc làm điếm, hết điếm chuyển qua làm gái. Suốt 500 kiếp sống như vậy, đến đời đức Phật mình bả vẫn là cô điếm, may là gặp Phật nghe pháp chứng thánh, chứ không biết làm tới bao lâu nữa. Quờn quờn là làm gái, quờn quờn là làm điếm, mà suốt mùa thu cách mạng như vậy trong suốt mấy trăm kiếp.

Đương nhiên mình phải hiểu ngầm. Khi chúng ta sanh ra đời với thân phận thấp kém như vậy, chúng ta rất dễ trở thành đối tượng khinh miệt cho người khác xúc phạm. Và như vậy, vô tình mình trở thành cơ hội, điều kiện cho người khác gieo họa, có đúng không?

Khi các vị bồ thí nhiều đời sau sanh ra người ta gặp cái mặt quý vị người ta muốn cho. Mình nhiều phước bồ thí, để ra người ta nhìn mặt người ta muốn cho. Mà mình ác khẩu, chửi rửa tự nhiên sanh ra đời sau người ta gặp người ta muốn chửi. Như vậy, chuyện đầu tiên, cái nghiệp là mình làm cho riêng mình, nhưng khi cái quả nó trở, nó giục người ta phải gieo nghiệp thiện hoặc ác ngay trên chính mình.

Thí dụ như đức Phật đi. Ngài tu quá nhiều kiếp. Cho nên, kiếp chót khi người ta nhìn Ngài là tự nhiên người ta muốn gieo nhân thiện. Dù hình hài của Ngài là quả thiện của Ngài đúng. Nhưng âm thanh, ánh mắt, vẻ đẹp, hảo tướng của Ngài khiến người ta nghĩ chuyện gieo nhân, gặp người ta kính quý.

Mỗi chúng sanh đều mang bên người 2 thùng: Thùng thuốc nổ & thùng diêm. Thùng thuốc nổ là quả quá khứ. Thùng diêm là nhân hiện tại. Thùng thuốc nổ của mình, va vào thùng diêm người khác tức là quả xấu của mình dễ va vào nhân xấu của người khác lắm. Người khác họ nhìn mình họ dễ có nhân xấu. Và cái thùng diêm của mình, nhân bất thiện của mình dễ va vào quả xấu của người khác, tức là thùng thuốc nổ của người khác lắm. Cho nên, mỗi đứa đi xách 2 cái thùng tòng teng vậy, thì nhân xấu của người này cứ kiếm chỗ phát tác, nó kiếm đứa nào đang có quả xấu nó phát tác trên đứa đó. Nhân thiện của đứa này nó sẽ phát tác ở đối tượng họ đang nhận quả lành.

Có nhiều người gặp mình muốn cho, muốn chào, muốn cười vui vẻ. Có người mình gặp tự nhiên mình không muốn chào. Cho nên, tuy mình tu hành luôn luôn tâm niệm: Tôi bé mọn, tôi chỉ là cát bụi không đáng gì. Đó là khiêm tốn. Nhưng mình nhớ rằng : Tuy cát bụi, tuy vô danh, khiêm tốn, không đáng gì, nhưng những tư duy, ngôn ngữ, hành động của mình đều có thể để lại những ảnh hưởng cực kỳ quan trọng, sâu đậm đến người khác.

Trong kinh kể chuyện 4 cậu công tử vì ham của mà giết một cô danh kỹ. Hồi đầu thuê người ta đi chơi chung với mình trong ngày lễ hội cho vui thôi. Tới nơi thấy người ta đeo vòng vàng nhiều quá rồi mấy ảnh đề giết người ta chết. Mấy ông này đều là những bậc tu hành kinh dị lắm, nhằm kiếp đó dễ duôi, dễ người thôi. Về sau gặp Phật, mấy ông công tử toàn bậc thánh không, mà cô gái ngày xưa, bị giết chết lúc hấp hối cổ thê độc “Nếu còn kiếp sau, tụi bây đi đâu tao giết sạch tới đó”. Cô khẩn như vậy. Do oan trái đó, cho nên, đời đời sanh ra, cứ gặp 4 người này là ghét, hại được là hại, giết được là giết.

Xui là cuối cùng 4 vị công tử thành 4 vị thánh. Bả cũng giết luôn, lúc bả là Dạ Xoa bả giết. Trong đó có A La Hán, A Na Hàm, thú dữ không á. Các vị hiểu rồi. Giết một vị A La Hán tội biết bao nhiêu. Đàng này bả làm luôn A Na Hàm, A La Hán, 4 vị như vậy. Cho nên, khi bả chết, bả bị đọa, khi bả trở lên, cái này mới mệt cho người ta nè. Không phải bả gieo ác nghiệp bả trở lên khổ mình bả đâu. Chính vì ác nghiệp quá khứ, bả cứ để ra là bị người ta giết lại, bị người ta hại lại, vô hình chung bả lại gieo mầm họa cho người khác.

Nếu chúng ta tu tập từ bi, trí tuệ, chánh niệm, kham nhẫn, thiền định, bồ thí, trì giới, hồi hướng, phục vụ,... thì đời đời sanh ra mình là đối tượng để người ta phát khởi thiện tâm. Cho nên chung mà riêng là chỗ đó, riêng mà chung là chỗ đó. Ghê lắm quý vị.

Cho nên, một người sơ cơ không biết gì hết, cứ nhớ mấy chữ tuy này thôi. Chữ Tuy nghe nó rất khiêm tốn, nó là một tiền đề mở ra rất nhiều vấn đề tu học.

- Tuy xa mà gần, tuy gần mà xa.
- Tuy ít mà nhiều, tuy nhiều mà ít.

- Tuy chung mà riêng, tuy riêng mà chung.
- Tuy sướng mà khổ, tuy khổ mà sướng.

7/ Tuy sướng mà khổ, tuy khổ mà sướng, là sao ?

Tuy sướng mà khổ có nghĩa là, chỗ này không giải thích biết rồi.

Khổ có 2 : Khổ bản chất & khổ hiện tượng/ khổ cảm giác.

Khổ cảm giác = khó chịu về thân, tâm.

Khổ bản chất = cái gì vô thường, vô ngã, còn sanh diệt, còn hiện hữu, còn tồn tại đều là khổ hết.

Cho nên, cặp này tuy sướng mà khổ, tuy khổ mà sướng là có những người do thiện nghiệp quá khứ giờ họ sanh ra được hưởng nhiều may mắn, thấy nó sướng. Nhưng may mắn, sung sướng đó được bao lâu? Nó được nhiều lắm là vài chục năm thôi.

Tôi nhớ tôi nói không biết bao nhiêu lần chuyện này.

Điểm khác biệt giữa người lành & người bất thiện :

Người lành khi đón nhận quả xấu hay quả lành của tiền kiếp. Tôi nói thẳng luôn, nói người lành mơ hồ lắm, nói hành giả Tứ niệm xứ, hành giả tuệ quán : Khi mình sống chánh niệm gặp cảnh đời ngọt ngào, cay đắng mình đón nhận bằng chánh niệm & trí tuệ = dầu mình nhận quả lành hay quả xấu đều là cơ hội mình tạo nhân lành. Đó là người thiện.

Người bất thiện = khi gặp chuyện đắng cay thì họ đón nhận bằng bất mãn là bất thiện ; gặp chuyện ngọt ngào thì họ đón nhận bằng đam mê, hưởng thụ là bất thiện nữa.

Như vậy, thì người lành người hành giả tứ niệm xứ, dầu nhận quả lành hay quả xấu đều lấy làm cơ hội để tạo nhân lành. Còn người bất thiện, dầu nhận quả lành hay quả xấu đều lấy đó làm cơ hội tiếp tục tạo nhân xấu.

Cho nên, cặp này, tuy sướng mà khổ là sao ? Nếu mình không tu tập thì bây giờ hưởng bao nhiêu quả lành thì những quả lành là họa không phải phúc. Tôi nói ra nhiều người không đồng ý mà tôi vẫn phải nói.

Có nhiều người, chứ phải mà họ nghèo hơn chút họ đâu tệ dữ vậy. Họ xấu hơn chút, họ đâu tệ dữ vậy. Họ dùng may mắn trong con đường sự nghiệp, dùng có tiếng tăm, uy tín thì họ đâu có thể thảm như vậy. Chính vì họ có quá nhiều thứ cho nên cuộc đời họ đi vào bóng đêm, đi vào ngõ cụt. Nó lạ vậy.

Có nhiều người nhan sắc, tiền bạc, sức khỏe, trí tuệ là phúc vì là điều kiện họ tiếp tục làm thiện. Nhưng ở nhiều người, mấy cái đó trở thành mầm họa. Tôi nói hoài.

Thí dụ, giờ mình ngủ một đêm, sáng ngày trở thành đệ nhất mỹ nam, đệ nhất giai nhân đẹp lộng lẫy luôn; tự nhiên nhà băng có ai rút cho mấy chục triệu, các vị nghĩ coi lúc đó mình có quờn để mình học giáo lý không? Tôi không nói nha. Tôi không nói quý vị vào trong đây là quý vị nghèo, tôi không có nói. Nhưng mà cái này tôi dám nói nè, nếu một ngày quý vị thu nhập 1 triệu đô la, vài chục email tỏ tình của mấy nhân vật lừng lẫy Hollywood, tôi nghĩa chắc các vị không quờn vô đây nghe đâu. Nhờ cái các vị giờ không có cái đó, chứ giờ ngày nó vô 1 triệu sao quờn đâu vô nghe đạo. Nhớ cái đó.

Cho nên, trong kinh nói ghê lắm. Không đâu sướng bằng cõi trời hết, nhưng không ở đâu cái chết kinh hoàng bằng cõi trời hết. Giờ cõi người, thấy khổ nhưng có nhiều kiểu chết lắm. Có nhiều người họ khổ quá, họ coi cái chết là giải thoát, có người họ chết trong sự sợ hãi, tiếc nuối, có đủ thứ. Họ chán đến mức họ đi tự sát nữa. Cõi người đủ kiểu chết.

Riêng cõi trời 99,9% chết là sợ hãi. Ghê không? Bữa nay tôi cho các vị biết chuyện động trời này. Ai cũng nói sướng như tiên đúng không? Nhưng mà không, trong kinh nói mới ghê. Cõi người thấy như vậy, nhưng mà nó có người tu, có người ác, có người chán sống, có người yêu đời, nó có đủ kiểu sống cho nên nó có đủ kiểu tâm trạng hấp hối. nhưng cõi trời thì không.

Cõi trời sướng dữ lắm. Cõi trời trong kinh nói. Khi mình có phước, mình về trời, mình tắt thở ở đây, mình sanh về trên. Mình có cảm giác như mình vừa tỉnh dậy sau giấc ngủ vậy đó. Nghe nó thơm ngát, mát lạnh, chung quanh có những âm thanh du dương, diu dặt, thánh thót, thanh tao đã lắm. Tiên nam vừa sanh ra đã có diện mạo thanh niên 20 tuổi, tiên nữ sanh ra có diện mạo thiếu nữ 16 tuổi. Cứ vậy kéo dài cho đến suốt cuộc đời không có vị già đi. Ví dụ cõi người mình đưa bé 16 khác, 20 khác, 40 khác 50, đúng không? Trên cõi trời thì không. Trên cõi trời một người mới lên

trên hay một người sắp chết nó đẹp y như nhau. Chỉ có cái này: Trước khi mình chết, mình nghe người không được thoải mái, nó bực mình lắm, hào quang mờ đi, bông hoa xung quanh héo đi, người mình có cảm giác đồ mồ hôi. Lúc đó là teo rồi đó, lúc đó biết là sắp đi.

Suốt bao nhiêu triệu năm sống toàn hưởng thụ không. Ăn rồi trai gái, nam nữ, hái hoa, bắt bướm, diu nhau bay lượn trong bao nhiêu lâu đài vàng ngọc, lưu ly, pha lê, lấp lánh, chiếu ngời rực rỡ, thơm ngát, mát lạnh, không hề biết đói khát, bệnh hoạn, không hề biết thất vọng, sợ hãi, tai ương,... hồng biết gì hết trơn, sống đã đời ông địa, tới lúc thấy dấu hiệu người cận tử : Hào quang lu mờ, nội tâm không thoải mái, ngồi đâu cũng ray rứt, người có cảm giác đồ mồ hôi, tràng hoa bị héo.

Trong kinh kể mình nghe 2 chuyện. Thiên tử Đế Thích, ngày kia thấy mấy dấu hiệu run lắm, biết mình sắp chết mà biết đi về đâu. Chực nhớ giờ chỉ có một người giúp được, là đức Phật, xuống nghe pháp lập tức chứng Tu Đà Hườn, chết liền tại chỗ và sanh trở lại trong tích tắc, trở lại làm thiên chủ Đế Thích. Chuyện đó diễn ra rất nhanh mà chỉ có 2 người biết : Thế Tôn & bản thân Đế Thích biết thôi.

Vị thứ hai là một vị thiên tử. Đi hái hoa bắt bướm với mấy cô tiên nữ. Ông có 1000 cô theo hầu. Ông cho 500 cô lên trên hái, 500 cô bên cạnh ông. Thì sau 500 cô kia hái liệng xuống mà không thấy liệng, ông mới thấy mất tiêu, ông dùng thần thông, ông quán thấy 500 cô này chết rồi. Họ chết rồi không để lại xác, họ chỉ tan loãng như khói. Ông thấy 500 cô này đã chết và đã đi về địa ngục. Trên cõi trời tuổi thọ nó giống nhau lắm. Hễ đưa này đi là đưa kia trang lứa, đưa này đi là đưa kia đi đó. Ông nhìn lại 500 cô bên cạnh, 500 cô này cũng sắp chết và cũng sẽ về địa ngục. Ông nói “chết rồi, mình thì sao?” Ông cũng sắp chết, và cũng sẽ về dưới chung một chảo.

Thì lúc đó, ông hôn vía lên mây, lập tức ông nghĩ có người giúp được ông là đức Phật. Khi ông xuống ông hỏi đạo Phật ông chứng Tu Đà Hườn là khỏe ru, chứng Tu Đà Hườn là thiên thu rồi, đâu có dọa nữa.

Cho nên Tuy sướng mà khổ là vậy đó. Có nghĩa là một người không tu, tất cả cái sướng chỉ là mâm họa thôi.

Tuy khổ mà sướng là sao ? Đối với người có tu học, toàn bộ thế giới là cảnh khổ. Tất cả những gì mình thấy nghe ngửi nếm đụng, tư duy đều là khổ hết. Nhưng khi mình thường trực sống trong nhận thức như vậy thì tuy khổ mà sướng là tuy luôn sống trong nhận thức phải nói là hơi có phần u ám về thế giới, nhưng đó là nền tảng để giải thoát.

Phải nói một chuyện. Nhiều người hiểu nhầm lắm. Họ tưởng đạo Phật nói về cái chết, nói về vô thường là đạo Phật gieo rắc tâm bi quan cho môn đồ. Không phải. Đức Phật Ngài không nói cho mình sống bi quan mà Ngài chỉ dạy mình thấy ra sự thật. Khi anh liên tục và thường trực sống trong sự thật, buổi đầu nghe ghê lắm, ăn rồi cứ nghĩ đến cái chết ngán lắm. Nhưng nếu anh liên tục sống trong đời sống tỉnh thức với từng hơi thở, với từng động tác sinh hoạt, với suy niệm thường trực về cái chết lâu ngày, anh không còn kiêu sợ bốc đồng, bông bột như người không biết đạo, mà anh nghĩ về nó bằng một sự thanh thản, nhưng luôn sống trong sự chuẩn bị. Cái đó mới đúng là Phật pháp.

Chứ còn mình quán niệm lời Phật để rồi sợ hãi là bước đầu thôi. Bước tiếp theo, dần dần mình sẽ đi đến một lúc thấy sống và chết chỉ là 2 mặt của đồng tiền. Duyên còn thì sống duyên hết thì thôi. Duyên tụ duyên tán. Không thiết tha cái gì cho nên cũng không sợ mất gì. Khi mình còn có cái gì đó để thiết tha, nắm níu tự nhiên mình sợ mất. Mà chính cái sợ mất này dẫn đến chuyện mình sợ chết. Còn khi cả mạng cùi mình có thể bỏ đi, mình không tự sát nha, người đệ tử Phật không tự sát. Nhưng có thể sẵn sàng thanh thân nhìn duyên đến để mà đi. Khi thường trực sống trong đó thì coi như mình thường trực sống trong cái khổ chứ còn gì nữa.

Đời người ta quần hồng áo lục, biển xanh mây trắng nắng vàng, còn mình người tu Phật lúc nào nhìn cuộc đời cũng đen thui hết trơn. Nhưng mà, Sống trong khổ = sống trong nhận thức như vậy đó. Sống trong nhận thức xem ra có vẻ là bi quan, thật ra đang nhìn thẳng sự thật.

Người Tây có câu hay lắm. “Không phải vấn đề nào ta cũng có thể giải quyết, nhưng khi tìm cách giải quyết vấn đề chỉ ít ta được một chuyện là đang đối diện sự thật, nó giúp ta nhận ra một sự thật” Tôi rất là thích câu đó.

Tôi nhắc lại nha. “Không phải vấn đề nào ta cũng giải quyết được tuy nhiên trong lúc tìm cách giải quyết ta có cơ hội biết ra một sự thật”

Vì mình sống mình khổ là vì mình mê lầm. Mình không biết vấn đề mình nằm ở đâu. Khổ lắm. Sống mà không biết mình vấn đề mình nằm ở đâu. Trong bài giảng trước, tôi có nói. Tôi dành nguyên bài giảng trước để tôi nói về chữ “vấn đề” đó. Khi mình không biết vấn đề mình nằm ở đâu, mình coi chuyện ruồi bu là vấn đề, coi cái thật sự là vấn đề là chuyện không đáng quan tâm. Khi mình có cái sai lầm như vậy, khi thấy cái vấn đề không phải là vấn đề và không phải là vấn đề là vấn đề, mình phải đi tìm giải pháp cho những cái không phải là vấn đề.

Như vậy thì, từ cái lầm này dắt qua cái lầm khác. Còn ở đây. Đối với người tu Phật chuyện quan trọng là thấy ra sự thật. Ông Krisnamurti của Ấn Độ ông nói câu rất là hay “Khi thấy ra sự thật là con đã được tự do”. Hồi nhỏ hồi trẻ tôi đọc cái đó tôi không thấm. Giờ tôi già, tôi thấy cái đó đúng. Tôi hiểu câu đó. Khi thấy ra được sự thật là con đã được tự do. Cái sợ nhất là mơ hồ, không biết cái gì đang xảy ra. Cái đó sợ lắm. Khi ta thấy ra được vấn đề ở đâu là ta giải quyết được 50% rồi. Mà các vị tướng tượng, gánh nặng trên vai mà bớt 50% nhiều lắm chứ, cơn trọng bệnh bớt 50% nhiều lắm, một số nợ mà bớt 50% là nhiều lắm chứ. 50% có nhiều trường hợp rất lớn.

Các vị không tin các vị vô nhà băng lấy ra 50% gởi cho tui các vị mới thấy 50% lớn ghê lắm. Nó lớn lắm. Chuyển đi rồi mới thấy nó lớn. Chứ còn nó đang nằm trong nhà băng thì không thấy nó lớn đâu. Nhưng chuyển đi rồi, chuyển đi 50% rồi, tôi không biết các vị có lớn tới đâu, nhưng chuyển đi rồi 50% tại sao nó lớn dữ vậy trời.

Cho nên bài giảng trưa nay, tôi chỉ nói một chữ thôi, cho người dốt đặc cán cuộc, là chữ TUY. Nhớ. Mình dốt gì thì dốt mà tu một chữ Tuy thôi. Hỏi tu gì? Nói tu một chữ Tuy thôi: Tuy xa mà gần, tuy gần mà xa, tuy thấp mà cao, tuy cao mà thấp, tuy riêng mà chung, tuy chung mà riêng, tuy sướng mà khổ, tuy khổ mà sướng là chỗ đó đó.

Nó còn nhiều lắm, nếu mình có thời gian thì tôi nghĩ không dưới 20 chữ tuy đâu. Nhiều chữ tuy lắm. Nhưng chừng đó đủ để gợi ý cho bà con, sau khi nghe bài giảng rồi, ngồi ở không ngẫm ngẫm coi lòi ra bao nhiêu chữ tuy nữa. Nói chung, thế giới này là thế giới của từng cặp tương đối, ghét thương, sáng tối, trong ngoài. Tôi xin đoán chắc con số 20 không đủ đâu, con số trăm á. Cứ cặp cặp là vấn đề giáo pháp hết.

Thấy sáng mà tối, thấy tối mà sáng, thấy ghét mà thương, thấy thương mà ghét, thấy đẹp mà xấu, thấy xấu mà đẹp,... chỉ cần tôi gợi ý mấy cái này giờ thì tôi tin chắc quý vị bình tâm một tí thôi, thì chỉ cần tu một chữ Tuy thôi.

Có ai đó hỏi các vị. Phật giáo dạy cái gì? Các vị nói: Phật giáo dạy nhiều vấn đề lắm, mà tôi học được chữ Tuy thôi. Thế là các vị nói từ sáng tới chiều một chữ tuy tôi tin rằng các vị có thể độ được người ta đó.

Giờ tôi mệt rồi, tôi phải đi. Hẹn lại nhau thứ hai tuần sau./.

**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN.**
